

W tym numerze:

- Jedyna taka noc! 1,2
- No cóż póki co ... 2
- Wanda Rutkiewicz 3
- 10 konnych ciekawostek 4
- Kulinaria 5
- Samochody Marzeń 6
- Dzień Otwarty Funduszy Europejskich 7,8
- Zagadki logiczne 8

NO muzeów

Jedyna taka noc!

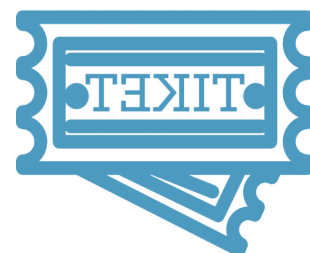
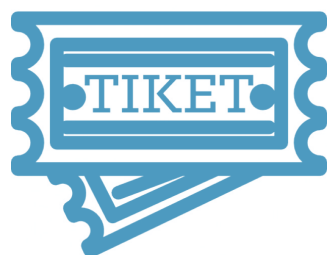
Europejska Noc Muzeów to impreza kulturalna, polegająca na udostępnianiu muzeów, galerii i instytucji kultury, w wybranym dniu, w godzinach nocnych.

Organizatorzy przygotowują także specjalne atrakcje np. zwiedzanie obiektów zazwyczaj niedostępnych, koncerty, poczęstunki, warsztaty, scenki rodzajowe itp. Zwiedzanie umożliwiające jest za symboliczną kwotę płatną przy pierwszym wejściu lub za darmo.

Pierwsza Noc Muzeów (Lange Nacht der Museen) miała miejsce w styczniu 1997 w Berlinie. Z powodu jej dużego powodzenia zaczęły powstawać podobne imprezy w innych miastach, m.in. pod nazwą Nuit Blanche w Paryżu i museums-n8 w Amsterdamie. **Obecnie organizuje je ponad 120 miast Europy.**

Formuła tego wydarzenia od lat pozostaje niezmienna, uczestnicy w ciągu kilku nocnych godzin zwiedzają różne instytucje i placówki, które często przygotowują wydarzenia specjalnie na ten jeden dzień w roku. Organizatorami nocy są władze samorządowe, które koordynują przedsięwzięcie w ramach swoich kompetencji.

C.d. str. 2

Kiedy w Polsce?

20/21
MAJA

Noc Muzeów w roku 2017 przypada w Polsce w dniach **20-21 maja**, w Krakowie rozpocznie się dzień wcześniej, a w kilku miastach tydzień później. W jej ramach w całej Polsce będzie można bezpłatnie zwiedzać tysiące muzeów, zamków, fortów i innych historycznych obiektów. W Polsce pierwszą Noc Muzeów zorganizowano w 2003 r. w Muzeum Narodowym w Poznaniu. W ubiegłym roku swoje Noce Muzeów zorganizowało **kilkadziesiąt polskich miast**.

Niestety nie znamy jeszcze tegorocznego programu Nocy Muzeów na Śląsku, dlatego zachęcam do śledzenia strony internetowej <http://historia.org.pl/2017/01/07/noc-muzeow-na-slasku-2017-zobacz-tegoroczny-program/>, na której w najbliższym czasie pojawi się szczegółowy harmonogram. Pamiętaj, że udział w niektórych wydarzeniach wymaga wcześniejszego zgłoszenia lub rezerwacji miejsca!

Beata Habryka

No cóż póki co na pogodę nie ma co liczyć...

Jak na razie pogoda nas nie rozpieszcza, ale to nie powód by spędzać weekendy w domu. Dobrym pomysłem na aktywny wypoczynek jest wycieczka do Doliny Kościeliskiej w Parku Tatrzańskim, która skrywa ciekawe atrakcje w postaci jaskiń. Jaskinia Mroźna, Raptowicka, Smocza Jama czy Jaskinia Mylna. Każda z nich jest warta odwiedzenia. Jednak szczególnie ciekawą jest **Jaskinia Mylna**. Skąd nazwa? Nazwa została nadana już w 1885 roku przez pierwszego badacza jaskini Jana Pawlikowskiego, ze względu na układ korytarzy tworzących skomplikowany labirynt.

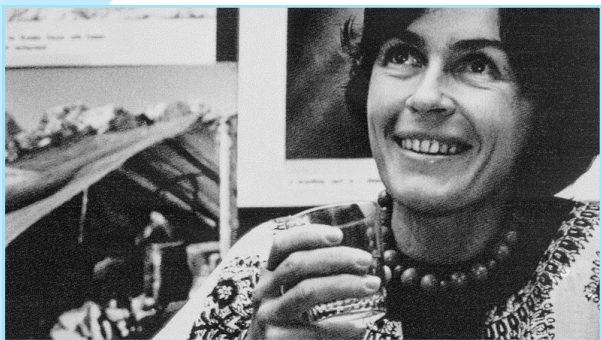
Jaskinia jest warta odwiedzenia, jednak zmusza ona turystów do przeciskania się wąskimi korytarzami i nieraz trzeba się czołgać. W jaskini latem panuje temperatura około 5st. C. Szlak ma około 300 metrów długości i kończy się wyjściem południowym na wysokości 1098 m.n.p.m lub wyjściem północnym na wysokości 1084 m n.p.m. Nie brakuje tam również towarzystwa, bo jaskinię zamieszkują nietoperze. Wybierając się na zwiedzanie Mylnej konieczne jest zaopatrzenie się w latarki, ponieważ w jaskini nie ma sztucznego oświetlenia. W razie rozładowania się latarki lub jej zgubienia łatwo można pobyć jak już zdarzało się wielu turystom. Mylna ma na koncie jeden śmiertelny przypadek. W 1945 roku zabłądził i zmarł z wycieńczenia ksiądz Józef Szykowski. Jego ciało odnaleziono dopiero dwa lata później w odległym końcu korytarza.

Niemniej w dzisiejszych czasach jaskinia ma wielu zwiedzających i warto się do niej wybrać. Oczywiście z odpowiednim wyposażeniem, z zachowaniem bezpieczeństwa i najlepiej w grupie.

Larysa Niedziela

WANDA RUTKIEWICZ**Z cyklu Made in Poland**

Jakub Dyl

Tak wysoko jak Papież

12 maja 1992 po raz ostatni widziano żywą najlepszą polską alpinistkę - **Wandę Rutkiewicz**. Nie powróciła ze szczytowych partii Kanczendzongi. Miała 49 lat i była jedną z najwybitniejszych himalaistek w historii. Jako pierwsza Polka i trzecia kobieta w 1978 roku wspięła się na Mount Everest.

Wanda już jako dziecko była wybitną osobowością. W wieku niespełna 7 lat poszła od razu do drugiej klasy, a zanim ukończyła 17 lat, była już studentką Wydziału Elektroniki Politechniki Wrocławskiej. W 1965 roku, mając ledwie 22 lata, została magistrem. Specjalizowała się w maszynach cyfrowych, uczyła fizyki i matematyki. Bardzo sprawna fizycznie, zaczęła się również realizować w sporcie.

Jako młoda dziewczyna uwielbiała... siatkówkę. W 1964 była w kadrze olimpijskiej w Tokio, później jeszcze Uniwersjada i... koniec. Jej miłość do gór zaczęła się po kursie taternickim na Hali Gąsienicowej - podjęła wspinaczkę na najwyższy szczyt Tatr – Rysy. W ciągu kilku lat zdobyła więcej szczytów niż inni himalaiści przez całe życie.

W końcu nadszedł ten moment – **16 października 1978 r. Wanda Rutkiewicz zdobywa szczyt Mount Everest jako pierwsza Polka, pierwsza Europejka i trzecia kobieta na świecie. Tego samego dnia na papieża został wybrany Jan Paweł II.** Przypadek? Podczas spotkania papież zażartował: „Dobry Bóg tak chciał, że tego samego dnia weszliśmy tak wysoko”. Nie mogła żyć bez wspinaczek. Po wypadku, kiedy to spadła kilka metrów w dół i złamała nogę, straciła pełną sprawność. Zrosnięcie kości poszło aż tak źle, że (nawet po rehabilitacji) po kolejnej wyprawie kość samoistnie się złamała. Jednak wbrew pozorom to nie koniec – Rutkiewicz dalej (o kulach) kontynuowała wspinaczki. Co prawda wyprawa nie powiodła się, ale Wanda pokazała światu swoją determinację i desperację.

Mimo, że Rutkiewicz zdobyła wiele szczytów, dalej niezdobyty pozostawał Kanczendzonga. W 1992 r. podjęła wyprawę wraz z meksykańskimi alpinistami pod kierownictwem Carlosa Carsolio. On sam zdobył wierzchołek, a wracając napotkał Wandę Rutkowską. Namawiał ją, by zrezygnowała i zeszła z nim do bazy. Odmówiła – chciała jeszcze raz zabiwakować, choć nie miała ze sobą ani śpiwora, ani namiotu, ani gazu, ani jedzenia. Carlos czekał na Wandę najpierw 12 godzin w czwartym obozie, potem dwa dni w drugim. Zostawił tam dla niej namiot, śpiwór, gaz, jedzenie i radio. Gdy zszedł do bazy, pogoda już się psuła. Wkrótce Kanczendzonga zniknęła w śnieżnych chmurach. Wanda nie wróciła...

Nigdy nie odnaleziono ciała Wandy Rutkiewicz, choć raz wydawało się, że to się uda. Wiosną 1995 roku wyprawa włoska Simone Moro natknęła się na wysokości 7600 m po stronie lodowca Yalung na zwłoki alpinistki ubranej w różowy kombinezon francuskiej firmy. Jednak nie zgodzał się opis ubrania zmarłej – Wanda miała na sobie kombinezon w kolorach żółtym i stalowym.

**Czy wiesz,
że...**

10 konnych ciekawostek

Maja Bigewska

... konie to zwierzęta nieparzystokopytne? „Ale jak to... Konie mają cztery nogi...” To nie chodzi o to. Rzecz w tym, że na jednej nodze konia jest jedno kopyto, dwie części „zrośnięte” ze sobą. Za to kopyto krowy to „niezrośnięte” dwie ze sobą części, a że dwa jest liczbą parzystą, krowa to zwierzę parzystokopytne, a koń – nieparzystokopyt-

... konie mają niesamowity węch? Konie nie tylko wyczuwają strach, ale potrafią wyczuć śmierć członka stada, przyjaciela, przez następne wiele lat.

... uszami konia porusza 16 mięśni? Dzięki temu koń może je obrócić o prawie 180 stopni

... dorosły koń ma 40 zębów?

... dlaczego konie się szczypią, skubią zębami? Wyrażają w ten sposób wzajemną przyjaźń, pielęgnując przy tym sierść i skórę.

... koniom wystarcza jedynie 3 godziny snu na dobę? Konie często śpią na stojąco. Jest to możliwe za sprawą tzw. układu ustaleniowego, Podczas snu, wierzchowiec może zablokować stawy w przednich nogach (na których się opiera) i jednej tylnej (którą zmienia co kilka minut).

... koński wzrok ma zasięg prawie 360 stopni? To dzięki rozmieszczeniu gałek ocznych po obu stronach głowy. Konie mają tylko dwie strefy martwe: z przodu, pod pyskiem i za zadem.

... układ pokarmowy konia nieco różni się od układu innych zwierząt? Konie mają długi przełyk, co powoduje, że nie wymiotują, co z kolei sprawia, że są narażone na często śmiertelne kolki.

... istniał koń potrafiący liczyć? Nazywał się Hans. Jego właściciel chciał udowodnić, że zwierzęta są inteligentniejsze od ludzi. Nauczył Hansa liczyć: koń potrafił wskazywać bieżącą datę, dodawać, mnożyć, dzielić oraz rozróżniać niektóre akordy muzyczne. Koń podawał odpowiedzi poprzez stukanie kopytami. Pewien psycholog stwierdził, że talent zwierzęcia wynika z obserwowania tłumu i właściciela. Hans nie znał odpowiedzi, której nie znał jego właściciel. Mimo to przeszedł do historii.

... konie arabskie są inaczej zbudowane niż reszta koni? Konie mają 18 żeber, 18 kręgów piersiowych, 6 kręgów lędźwiowych i 18 kręgów ogonowych. Konie arabskie mają 17 kręgów piersiowych i 17 żeber, 5 kręgów lędźwiowych i 16 kręgów ogonowych. To powoduje ich niesamowicie piękny wygląd: tzw. „szczupaczy” kształt pyska, wyższe usadowienie ogona, wklęsły grzbiet i zgrabne kończyny. Konie arabskie poruszają się z niezwykłą gracją, zwłaszcza w kłusie.

KRUCHA TARTA Z BUDYNIEM, GALARETKĄ I OWOCAMI

składniki na ciasto:

- 1 jajko
- sól
- 125g cukru pudru
- 250 g mąki
- 150 g masła

na nadzienie:

- 1 budyń o wybranym smaku
- 500ml mleka
- owoce (dowolne, oprócz ananasa i kiwi)
- galaretka truskawkowa
- mięta

PRZYGOTOWANIE:

Przygotować galaretkę i odstawić do ostudzenia. Ciasto: jajko wbić do miski i ubić do podwojenia objętości z dodatkiem soli i cukru pudru. Dodać mąkę, wymieszać, następnie rozcierać palcami. Stołnicę lekko posypać mąką i wyłożyć ciasto. Pokrojone masło rozłożyć na wierzchu i rozcierając palcami, połączyć je z ciastem. Uformować kulę, zawinąć w folię spożywczą i wstawić do lodówki na co najmniej 2 godziny. Nagrząć piekarnik do 200°C. Stołnicę lekko posypać mąką i rozwałkować na niej placek o średnicy większej niż forma na tartę. Formę na tartę wyłożyć ciastem. Spód ponakłuwać widelcem. Piec około 30 minut na złoty kolor. Ostudzić. Nadzienie: do rondelka wlać $\frac{3}{4}$ mleka. Z resztą mleka rozcieńczyć proszek budyniowy (jeśli to konieczne dodać cukru według wskazań na opakowaniu). Gdy mleko będzie gorące, ale nie wrzące dodać wymieszany budyń z zimnym mlekiem i mieszać aż do zagotowania się całej masy. Przykryć folią spożywczą i odstawić w chłodnym miejscu na około pół godziny. Wystudzony budyń rozsmarować na spodzie tarty. Poukładać owoce i zalać tężejącą galaretką. (gdyby galaretka za bardzo stężała wystarczy ją lekko podgrzać) SMACZNEGO!!

Alicja Dziegciarz

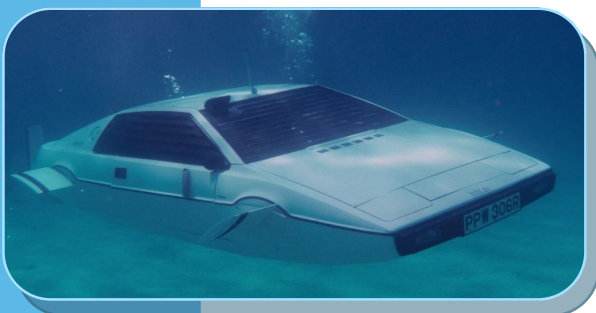
Obraz: zmiksovana .pl

Jakub Dyl

Samochody Marzeń

Lotus Esprit

Samochód wyprodukowany przez brytyjską firmę Lotus zadebiutował w 1976 roku, jako 2-drzwiowe coupe. Esprit był dostępny z silnikami R4 o mocy 162 i 213 KM, a pod koniec produkcji także z silnikiem V8 o mocy 355 KM. W każdym Lotusie była montowana 5-biegowa skrzynia manualna. Esprit ważący 960 kg hamowany był przez układ wewnętrzny, w którym tarcze osadzone były na półosiach. W tamtych czasach było to rozwiązanie powszechnie stosowane w sportach motorowych. Nie gwarantowało zbyt dobrego chłodzenia, ale redukowało masę nieresorowaną. W ciągu prawie 30 lat produkcji (!) wyprodukowano niespełna 11 tysięcy egzemplarzy samochodu. Dopiero 6 lat po zakończeniu produkcji (2004 r.), doczekaliśmy się konceptu, który nazwano Esprit. Obecnie nie wiadomo czy koncept trafi do produkcji.

Porsche 911

Klasyka gatunku Porsche. Historia modelu zaczyna się w 1964 r. Wtedy to zadebiutowała pierwsza generacja „911”. Przez cały okres produkcji występowała i występuje do dziś jako 2-drzwiowe coupe oraz kabriolet i targa. „911” bardzo często wygrywała we wszelkich rajdach i wyścigach. Model 935, pochodny od „911” wygrał 24-godzinny wyścig Le Mans. Dzięki tym sukcesom stała się popularna na całym świecie, a mówiąc „Porsche”, w większości przypadków myślimy „911”. W sumie doczekała się ona siedmiu generacji, w tym jednej produkowanej do dziś. W porównaniu do najnowszego modelu, pierwsze wyglądają na śmiesznie małe, a przecież to ten sam model. Jego popularność trwa do dziś, głównie dzięki zachowaniu unikalnych cech pierwszych egzemplarzy – charakterystycznego przodu i silnika umieszczonego z tyłu.

Foto: http://images.hgmsites.net/hug/original-1964-porsche-911-and-the-type-991-2013-porsche-911-carrera-4s_100417985_h.jpg

Foto: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/b4/a3/f8/b4a3f85626be50ed224acb224d50d10b.jpg>

http://vignette1.wikia.nocookie.net/jamesbond/images/6/6c/Lotus_esprit_S1_submarine.jpg/revision/latest?cb=20121230165901

DNI OTWARTE

Funduszy Europejskich

Sprawdź, jakie atrakcje czekają na Ciebie!

Dni Otwarte.eu

Dni Otwarte Funduszy Europejskich (DOFE) to największe wydarzenie prezentujące projekty europejskie w Polsce.

To 1000 wydarzeń i 220 tysięcy odwiedzających, którzy przez cztery dni maja mogą skorzystać z szerokiej gamy propozycji spędzenia wolnego czasu w całym kraju. A wszystko dzięki beneficjentom, którzy otwierają drzwi swoich projektów, oferują zniżki, darmowe wejścia lub po prostu prezentują pomysły zrealizowane dzięki środkom unijnym.

IV edycja DOFE będzie organizowana od **18 do 21 maja 2017 r.**

Co nas czeka na Śląsku w tym roku?

Poznaj Nikiszowiec! – organizatorzy zapraszają na bezpłatne zwiedzanie wystaw statych Oddziału Muzeum Historii Katowic-Działu Etnologii Miasta.

Kanał Gliwicki ŁĄCZY! – organizatorzy zapraszają uczestników DOFE do zwiedzania śluzy Kanału Gliwickiego w Rudzińcu, połączonego z rejsami statkiem pasażerskim. Odwiedzający, podążając śladem operatorów śluzy, będą mieli okazję zobaczyć na co dzień ukryte przed widokiem publicznym zakamarki i urządzenia, które wprawiają w ruch potężną maszynę śluzy. Czas zwiedzania: ok. 30 min., czas rejsu ok. 60 min.

Pałacowe inspiracje – organizatorzy zapraszają na szereg wielotematycznych zajęć na terenie Pałacu Młodzieży im. Aleksandra Kamińskiego w Katowicach.

Dni Otwarte w Śląskim ZOO - w programie m.in. Dzień Tygrysa, Dzień Ptaków, Dzień Pszczoły Miodnej i Dzień Żyrafy – na uczestników czeka masa atrakcji, nie tylko dla najmłodszych, zwiedzających przyciągają specjalne ceny biletów w tych właśnie dniach.

Dni Otwarte w Parku Śląskim – w dniu 20.05.2017 r. przejazd kolejką "eLka" za 1 zł w jedną stronę, ponadto śniadanie na trawie i inne wydarzenia.

Dzień Otwarty Zajezdni Autobusowej w Przedsiębiorstwie Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w Sosnowcu - Dla odwiedzających przygotowano również wiele atrakcji, min. konkurs wiedzy o Przedsiębiorstwie, przejazd autobusem przez automatyczną myjnię autobusową, zmiana tzw. „kaptur” w autobusie. Wśród atrakcji przewidziano również możliwość obejrzenia zabytkowych autobusów takich jak Jelcz „Ogórek”, Jelcz M11 oraz Ikarus 280. Główną atrakcją będzie niewątpliwie przejazd autobusem zabytkowym marki Jelcz M11.

Beata Habryka

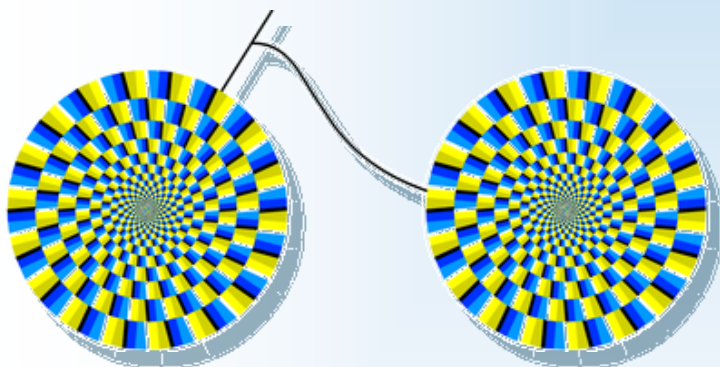
Warto zapoznać się z ofertą tegorocznych DOFE, ponieważ organizatorzy mają nam sporo do zaoferowania. Szczegółowe informacje dotyczące zapisów na warsztaty, zwiedzanie, rezerwacje biletów na stronie internetowej

<https://dniotwarte.eu/>

Spieszcie się, na niektóre wydarzenia ilość miejsc ograniczona!

Czy kółka się ruszają?

KOLOROWY TEST

Nazwij kolory jakich użyto do napisania poniższych wyrazów ZRÓB TO W CIĄGU 15 sekund!!!

ŻÓŁTY NIEBIESKI POMARAŃCZOWY
CZARNY CZERWONY ZIELONY
FIOLETOWY ŻÓŁTY CZERWONY
POMARAŃCZOWY ZIELONY CZARNY
NIEBIESKI CZERWONY FIOLETOWY
ZIELONY NIEBIESKI POMARAŃCZOWY

Jeżeli robisz to w szybkim tempie to nastąpił konflikt między półkulami mózgowymi!
PRAWA - próbuje nazwać kolory... natomiast
LEWA - analizuje definicje wyrazów.

Redakcja EL PERIÓDICO:

Julia Bigewska,
 Maja Bigewska,
 Alicja Dziegciarz,
 Beata Habryka - skład numeru,
 Jakub Dyl,
 Larysa Niedziela,
 Katarzyna Dudek

Opiekun Pani Elżbieta Indyka.

Gimnazjum nr 2
 z Oddziałami Dwujęzycznymi
 w Katowicach

